

Sygn. akt II CSK 481/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w P.
o uchylenie wyroku Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej
Izbie Handlowej w P. (ICC) z dnia 13 września 2016 r., sygn. (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala skargę; zasądza od skarżącego na rzecz przeciwnika
skargi E. Spółki Akcyjnej w P. kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście)
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

C. spółka z o.o. z siedzibą w P. wniosła skargę od wyroku końcowego z dnia
13 września 2016 r. Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy

Międzynarodowej Izbie Handlowej w P. (*International Court of Arbitration, International Chamber of Commerce, ICC* (dalej też: „Trybunał Arbitrażowy”) zasądającego od skarżącej na rzecz E. S.A. z siedzibą w P. kwotę 1570583,91 euro wraz z odsetkami.

Wyrok końcowy Trybunału został wydany w postępowaniu arbitrażowym toczącym się zgodnie z postanowieniami Regulaminu Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (*International Chamber of Commerce*), w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r. (dalej: „Regulamin”). Powodem w tym postępowaniu była E. S.A. z siedzibą w P. natomiast pozwanym C. spółka z o.o. z siedzibą w P.

Trybunał prezentując ustalenia poczynione w zakresie stanu faktycznego sprawy oraz wskazując motywy rozstrzygnięcia w wyroku końcowym odwołał się do konkretnych stanowisk stron oraz do zgromadzonych dowodów. Pomimo, że nie wszystkie z nich zostały przytoczone w wyroku to Trybunał, jak stwierdził, rozważył całość argumentacji przedstawionej przez strony oraz całość materiału dowodowego zebranego w toku postępowania i na nich oparł swoje rozstrzygnięcie w sprawie.

Skargę od wyroku końcowego Trybunału Arbitrażowego wniósł pozwany zarzucając naruszenie art. 1206 § 1 pkt 2 i 4 poprzez pogwałcenie zasady równego traktowania stron, zasady kontradyktoryjności oraz zasady prawdy formalnej, i wniósł o uchylenie tego wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego w (...) zarzuty naruszenia przez Trybunał tych zasad nie zasługiwały na uwzględnienie i dlatego wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 r. oddalił skargę pozwanego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany zarzucając naruszenie art. 1204 § 1 k.p.c. przez rozpoznanie skargi pomimo, że Trybunał Arbitrażowy nie przekazał akt postępowania arbitrażowego, o które Sąd wnioskował.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie godzi się przypomnieć, że założeniem postępowania kasacyjnego jest kontrola prawidłowości zastosowania prawa przez sąd drugiej instancji (zob. art. 398¹ § 1, art. 398³ § 1, art. 398¹³ k.p.c.); przy czym rozpoznanie sprawy przez Sąd Najwyższy odbywa się w granicach wyznaczonych przez zakres zaskarżenia

i podstawy skargi kasacyjnej (art. 398¹³ k.p.c.). Konsekwencją powyższych założeń jest konieczność przytoczenia przez skarżącego podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt. 2 k.p.c.).

Skarżący za podstawę skargi kasacyjnej wskazał naruszenie art. 1204 § 1 k.p.c. Zarzut naruszenia tego przepisu sprowadza się w istocie do poglądu, że Sąd Apelacyjny wydał zaskarżony wyrok z pominięciem dowodu z akt postępowania polubownego, których Sąd Arbitrażowy nie złożył w sądzie.

Przytoczony zarzut okazał się całkowicie chybiony, gdyż Sąd Apelacyjny nie stosował art. 1204 § 1 k.p.c., ani też nie było podstawy do jego stosowania. Artykuł 1204 k.p.c. zarówno w § 1, w myśl którego akta sprawy wraz z oryginałem wyroku sąd polubowny składa w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sporu, gdyby nie istniał zapis na sąd polubowny, jak i w § 2 reguluje kwestię archiwizacji akt. Podług § 2 art. 1204 k.p.c. stałe sądy polubowne, a takim sądem jest Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w P., mogą przechowywać akta we własnych archiwach i wówczas powinny udostępnić je sądowi oraz innym organom na ich żądanie. Zatem z art. 1204 k.p.c. wynika, że nie było przesłanek do złożenia zgodnie z jego paragrafem pierwszym akt Sądu Arbitrażowego w sądzie państwowym.

Innym zagadnieniem jest, nie poddanym jednak pod osąd Sądu Najwyższego w drodze odpowiedniego zarzutu kasacyjnego, czy Sąd Apelacyjny miał podstawy do wydania zaskarżonego wyroku z pominięciem przeprowadzenia dowodu z akt postępowania polubownego, które nie zostały przez Trybunał Arbitrażowy udostępnione. Inaczej mówiąc, czy przeprowadzenie tego dowodu doprowadziłoby do odmiennych ustaleń w sytuacji, gdy do akt sprawy złożono m. in. uwierzytelnione przez pełnomocnika kserokopie: wyroku końcowego Sądu Arbitrażowego z dnia 13 września 2016 r., akt misji z dnia 18 marca 2015 r., protokół posiedzenia organizacyjnego z dnia 18 marca 2015 r., postanowienie proceduralne nr 1 z dnia 18 marca 2015, określające zasady proceduralne i kalendarz procedury oraz postanowienia proceduralne nr 7, 13.

Sąd Najwyższy z braku odpowiedniego zarzutu kasacyjnego jedynie ubocznie w odniesieniu do powyższego zagadnienia zauważa, że skarżący

w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku Trybunału zarzucał naruszenie przez Trybunał podstawowych zasad postępowania przed tym Sądem, wynikających z ustawy oraz określonych przez strony. W szczególności twierdził, że w toku postępowania arbitrażowego doszło do naruszenia zasad równego traktowania i kontradiktoryjności, a także zasady prawdy formalnej.

Bezspornym jest w sprawie, że spór stron podlegał rozstrzygnięciu przez Trybunał według prawa polskiego przy uwzględnieniu Regulaminu Arbitrażowego ICC. Zgodnie z art. 19 Regulaminu, postępowanie przed trybunałem arbitrażowym podlega Regulaminowi, a w przypadkach nieprzewidzianych w Regulaminie zasadom, które zostaną ustalone przez strony albo, w braku takiego ustalenia, przez trybunał arbitrażowy z odwołaniem się (lub nie) do zasad proceduralnych prawa krajowego mającego zastosowanie do arbitrażu. W postanowieniu proceduralnym Nr 1 zastrzeżono możliwość ustalania dodatkowych zasad proceduralnych, przy czym – jak wynika z treści pkt 10 postanowienia - Trybunał będzie się kierował (choć nie będzie związany) Regulaminem Postępowania Dowodowego IBA 2010. Na koniec przywołać należy tzw. zasadę ogólną Regulaminu, zgodnie z którą we wszelkich sprawach nieuregulowanych wyraźnie w Regulaminie, Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy i Trybunał Arbitrażowy działają w jego duchu oraz podejmują wszelkie starania, aby zapewnić wykonalność wyroku.

Trybunał Arbitrażowy w wyroku końcowym w sposób szczegółowy przedstawił przebieg postępowania (s. 12 - 35 wyroku), stan faktyczny, w tym zawarcie kontraktu, przebieg realizacji kontraktu do dnia 2 sierpnia 2013 r., przebieg realizacji kontraktu w dniach 2 - 4 sierpnia 2013 r., przebieg realizacji kontraktu po dniu 4 sierpnia 2013 r. do zaprzestania prac przez powoda, korespondencja stron po zaprzestaniu prac przez powoda, rozliczenie stron (s. 35 – 46 wyroku), stanowisko merytoryczne stron, w tym roszczenie powoda, kwalifikacja prawna kontraktu, relacje pomiędzy powodem, pozwanym i A., zarzuty pozwanego dotyczące nienależytego wykonania kontraktu, wypadku na terenie wiertni i utraty odwiertu oraz zastosowanie art. 9.4 Kontraktu (s. 47 – 73) oraz motywy rozstrzygnięcia, w tym uwagi wstępne, brak przestrzegania terminów przez pozwanego, opinie ekspertów pozwanego, zarzuty pozwanego co do biegłego A. A.,

inne kwestie dowodowe, charakter prawny kontraktu, relacje pomiędzy powodem, pozwanym i A., wykonanie kontraktu przez powoda.

Skarżący nie zakwestionował przedstawionego w wyroku końcowym Trybunału kalendarium postępowania. Sąd Apelacyjny zatem, uwzględniając także pozostały materiał dowodowy złożony do akt, miał wystarczające podstawy dowodowe do oceny zarzutów skargi naruszenia przez Trybunał zasady równego traktowania oraz kontrydiktoryjności.

W odniesieniu do oddalenia wniosku dowodowego skarżącego z opinii dr R. W. z Uniwersytetu w G., jako spóźnionego, w czym skarżący upatruje naruszenia zasady równego traktowania, to, jak ustalił Sąd Apelacyjny, z kalendarium wynika, że skarżący dopiero w piśmie z dnia 19 lutego 2016 r. wniósł o przeprowadzenie dowodu z załączonej prywatnej opinii dr R.W. Wniosek ten został złożony sześć miesięcy po terminie wyznaczonym przez Trybunał Arbitrażowy na składanie wniosków dowodowych. W postanowieniu proceduralnym nr 13 Trybunał obszernie przytoczył motywy, jakimi kierował się oddalając wniosek skarżącego. Wskazał, że był on spóźniony, nadto – co istotne – Trybunał przychylił się do wcześniejszego wniosku skarżącego (postanowienie proceduralne nr 7) z opinii biegłego powołanego przez Trybunał. Natomiast, wbrew twierdzeniu skarżącego, wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda w replice nie były spóźnione. Stanowiły bowiem reakcję procesową na twierdzenia skarżącego wyrażone w odpowiedzi na pozew.

Naruszenie przez Trybunał zasady kontrydiktoryjności skarżący utożsamiał z oddaleniem jego wniosku o zobowiązanie powoda do przedłożenia wydruków z rejestratorów zainstalowanych na urządzeniach wiertniczych tzw. *Multicon* z 2 - 4 sierpnia 2013 r. oraz z 1 - 4 września 2013 r., dotyczących udźwigów oraz obrotów ze stołu. Oddalając ten wniosek postanowieniem proceduralnym nr 13 z dnia 17 marca 2016 r. Trybunał w uzasadnieniu stwierdził, że powód przedłożył już wydruki z 2 - 4 sierpnia 2013, a skarżący nie wskazał, iż wydruki z 1 - 4 września 2013 r. nie znajdowały się w jego posiadaniu. Ponadto Trybunał z powołaniem się na art. 3 Regulaminu Postępowania Dowodowego IBA 2010

stwierdził, że wniosek o przedłożenie tych dokumentów nie spełniał wymagań formalnych, co uzasadnia jego oddalenie.

Skarżący nie wskazał jakiegokolwiek przepisu kodeksu postępowania cywilnego, którego naruszenia miałby się dopuścić Sąd Apelacyjny dokonując powyższych ustaleń. Na gruncie zaś tych ustaleń niepodobna byłoby przyjąć, iż zaskarżony wyrok Trybunału został wydany z naruszeniem zasady równego traktowania, czy też zasady kontradyktoryjności. Inaczej mówiąc, z naruszeniem zasad postępowania przed Trybunałem, wynikających z ustawy, czy też określonych przez strony.

Twierdzenie skarżącego, że Trybunał naruszył zasady prawy formalnej sprowadza się w istocie do przedstawienia swojej oceny stanu faktycznego sprawy.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku.

aj